

СЕКЦІЯ 5. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МІЖЕТНІЧНИХ І МІЖКУЛЬТУРНИХ ВІДНОСИН

Лукацька Я. С.

викладач кафедри філології

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

м. Дніпро, Україна

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

В процесі поступової інтеграції України в світову освітню спільноту кількість іноземних студентів у ЗВО збільшується кожного навчального року. Для успішного здобуття ними професійної освіти у виші має бути створений не тільки сприятливий освітній простір, а і комфортні умови перебування в Україні в цілому. Ключовим аспектом в цьому питанні є успішна адаптація іноземного студента. Адаптація – це будь-які взаємодії індивіда і середовища, в результаті яких відбувається узгодження їх структури, функцій і поведінки [1, с. 135]. Соціальна адаптація включає прийняття нових соціальних умов і цінностей, норм поведінки, традицій, особливостей комунікації в іноземному соціумі. Основа соціальної адаптації іноземних студентів – це культурно-освітнє середовище вишу, що забезпечує набуття й актуалізацію іноземними студентами базових елементів культури іншої країни, навичок міжкультурної взаємодії, що в свою чергу сприяє успішному як професійному, так і особистісному становленню і розвитку в умовах нового соціального середовища [2].

Серед проблем, які виникають у іноземних студентів в процесі соціальної адаптації до нового середовища зазначаємо мовний бар'єр, комунікативні труднощі, релігійні відмінності, культурні стереотипи, тощо.

Подолання мовного бар'єру – важливий етап в процесі адаптації, який впливає на хід навчального процесу та перебування іноземного студента в новому соціумі в цілому. На цьому етапі, окрім занять на підготовчому відділенні, поглибленого вивчення мови під час бакалаврської підготовки, важливою є популяризація української мови та культури під час вивчення соціально-гуманітарних дисциплін, активне залучення іноземних студентів до позааудиторної роботи.

Труднощі в процесі комунікації з адміністрацією ЗВО, з викладачами та студентами, з персоналом гуртожитку та зі сторонніми

в громадських місцях впливають на повсякденне життя, що в свою чергу відбивається на навчальному процесі. До цього долучаються релігійні відмінності, які визначають стиль життя, норми поведінки в суспільстві. Подолання культурного бар'єру для іноземного студента є іноді навіть складнішим, ніж мовного. Для поліпшення процесу комунікації студентів необхідно долучати до національних цінностей українців, вчити розуміти світогляд, знайомити з традиціями шляхом участі їх в культурних заходах, екскурсіях, тематичних тижнях, заходах присвячених державним і народним святкам, участю в студентському самоврядуванні.

Процес соціальної адаптації іноземних студентів базується на сформованості соціальної компетентності, ступінь розвитку якої значно поліпшує цей процес, на наявності соціального і емоційного інтелекту, толерантності, емпатії. На думку Н. Бобріч, соціальна компетентність дасть змогу швидко та адекватно адаптуватися в соціумі; ставитися толерантно, незалежно до співрозмовників, прагнути до співробітництва; легко пристосовуватися до мінливих умов життя суспільства; набувати соціальну зрілість, бути комунікабельним [3, с. 50]. Отже, на нашу думку, саме соціально компетентний іноземний студент здатен встановлювати успішну соціальну взаємодію з урахуванням позицій інших людей, може проявляти комунікативні навички, визначати свої ролі в суспільстві, і це, в свою чергу, допомагатиме йому якомога швидше і успішніше пройти процес адаптації до нового соціального середовища.

ЛІТЕРАТУРА

1. Волков Г. Д. Адаптація та її рівні. Харків: НПУ імені Г.С. Сковороди, 2008. 246 с.
2. Ху Жунсі. Педагогічні умови адаптації китайських студентів до культурно-освітнього середовища вищих навчальних закладів України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.05 «Соціальна педагогіка». Луганськ, 2014. 20 с.
3. Бобріч Н. Сучасний аналіз дефініції «соціальна компетентність» особистості. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини; гол. ред.: М. Т. Мартинюк. Умань: ФОП Жовтий О. О., 2014. Ч. 1. С. 45–51.